

DOCUMENTE PRIVIND ECOUL ÎN MOLDOVA AL MIȘCĂRILOR REVOLUȚIONARE DE LA BRĂILA DIN ANII 1841—1843

GH. PLATON

Prin amploarea și implicațiile lor, mișcările revoluționare de la Brăila din anii 1841—1842 și 1843 comportă un deosebit interes. Ele reprezintă, așa cum pe bună dreptate s-a afirmat, « prima încercare comună făcută de bulgarii sîrbii și grecii emigrați la noi din cauza asupririi turcești, pentru dezlănțuirea unei răscoale generale în Imperiul Otoman »¹. Ele au avut un larg ecou în țara noastră și au « impresionat puternic pe contemporani »². Frământările adînci care au cuprins pe bulgarii, grecii și sîrbii emigrați pe teritoriul Moldovei și al Țării Românești, grefate pe fondul general al situației interne, s-au încadrat în starea de spirit revoluționară din Principate. Atît în Moldova, cît și în Țara Românească, frământările țărănești, precum și mișcările burgheziei, ale boierimii liberale sau ale altor categorii de nemulțumiți erau în plină desfășurare, continuîndu-se în lanț neîntrerupt.

În Moldova, chiar după înăbușirea în fașă a mișcărilor conduse de Ioniță Popovici³ și Leonte Radu⁴, agitațiile revoluționare au continuat⁵. Chiar cu puțin timp înainte de agitația provocată de mișcarea din Brăila la începutul lunii iulie 1841, în iunie, este descoperită la Iași o societate secretă cu veleități manifest revoluționare, denumită « Asociația filantropică »⁶. De asemenea, în Țara Românească mai era încă vie amintirea mișcării revoluționare din 1840⁷.

Mișcările de la Brăila, nu atît prin conținut și caracter, cît mai ales prin consecințele provocate asupra situației interne, se integrează în șirul mișcărilor care au prefațat și au pregătît anul revoluționar 1848.

¹ Constantin N. Velichi, *Mișcările revoluționare de la Brăila din 1841—1843*, București, 1958, p. 3.

² *Ibidem*.

³ Gh. Platon, *Complotul lui Ioniță Popovici din Moldova din anul 1839* (în manuscris).

⁴ V. Popovici, *Date noi despre conjurația confederativă din 1839*, în SCȘt, Iași, tom. I (1950), nr. 1.

⁵ Gh. Ungureanu, *Frământări social-politice premergătoare mișcării revoluționare din 1848 din Moldova*, în « Studii », XI (1958), nr. 3.

⁶ Cf. Hurmuzaki, supl. I, vol. VI, doc. CLXXIX și CLXXX, p. 338—340.

⁷ Gh. Zane, *Mișcarea revoluționară de la 1840 din Țara Românească*, în SMIMd., vol. III, București, Edit. Acad. R.P.R., 1963.